

Stanje na tržištu rada u Federaciji BiH

juli 2020. godina

Kretanje broja zaposlenih i nezaposlenih osoba

Prema podacima Federalnog zavoda za zapošljavanje, krajem jula 2020. godine u Federaciji BiH registrovana je **329.581 nezaposlena osoba**.

U odnosu na juni 2020. godine, kada je bilo registrovano 325.540 nezaposlenih osoba, broj nezaposlenih u julu 2020. godine se povećao za 4.041 osobu ili 1,24%, a u odnosu na prosječan broj nezaposlenih u 2019. godini (313.570), broj nezaposlenih u julu 2020. godine veći je za 16.011 osoba ili 5,11%.

U toku juna 2020. godine u Federaciji BiH bilo je **zaposleno 518.105 osoba**, što je u odnosu na prethodni mjesec (512.627) više za 5.478 osoba ili 1,07%. Broj zaposlenih u junu 2020. godine u odnosu na prosječan broj zaposlenih u 2019. godini (531.483) manji je za 13.378 osoba ili 2,52%.

Tabela 1. Pregled broja zaposlenih i nezaposlenih osoba

u Federaciji BiH za period januar 2018 – juli 2020. godina

2018.	Zaposleni	Nezaposleni
I	509.344	350.217
II	509.887	348.639
III	513.198	343.207
IV	514.331	337.127
V	520.452	331.519
VI	522.687	330.647
VII	521.291	333.610
VIII	517.409	334.315
IX	523.626	330.579
X	526.940	328.895
XI	529.147	328.663
XII	527.520	329.907
Prosjek 2018.	519.799	335.610
2019.	Zaposleni	Nezaposleni
I	527.520	328.503
II	523.658	326.266
III	525.401	321.618
IV	530.466	314.069
V	532.779	308.607

VI	533.480	308.443
VII	533.391	310.185
VIII	529.357	311.150
IX	534.031	309.493
X	536.291	308.214
XI	536.210	308.433
XII	535.206	307.864
Prosjek 2019.	531.483	313.570
2020.	Zaposleni	Nezaposleni
I	531.254	309.816
II	530.463	309.004
III	528.102	306.963
IV	509.451	325.989
V	512.627	325.816
VI	518.105	325.540
VII		329.581

Na osnovu naprijed navedenih statističkih podataka koji se odnose na kretanje broja zaposlenih i nezaposlenih osoba za period januar 2018 - juli 2020. godina, odnosno ako se uporede podaci koji se odnose na prosječan broj zaposlenih i nezaposlenih osoba u 2018. i 2019. godini, može se konstatovati da je prosječan broj zaposlenih osoba u 2019. godini premašio prosječan broj zaposlenih u 2018. godini, odnosno povećao se za 11.684 osobe ili 2,25%, dok se broj nezaposlenih osoba u istom periodu smanjio za 22.040 osoba ili 6,57%. (Tabela 1.)

Prosječna evidenciona stopa nezaposlenosti u 2019. godini iznosila je 37,11% i u poređenju sa istom stopom u 2018. godini, koja je iznosila 39,23%, manja je za 2,12%.

Međutim, pandemija koronavirusa COVID-19 negativno je uticala na tržište rada, što je imalo za posljedicu da se u Federaciji BiH u aprilu 2020. godine naglo povećao broj nezaposlenih osoba i istovremeno znatno smanjenio broj zaposlenih osoba u odnosu na prethodni period. U maju iste godine u odnosu na prethodni period, broj nezaposlenih osoba se počeo blago smanjivati, dok se broj zaposlenih znatno povećao u odnosu na prethodni mjesec. Pozitivan trend broja zaposlenih i nezaposlenih osoba je zabilježen i u junu 2020. godine, dok je u julu iste godine evidentirano povećanje broja nezaposlenih osoba.

Od ukupnog broja nezaposlenih krajem jula 2020. godine, registrovane su 106.692 osobe koje prvi put traže zaposlenje, 13.826 osoba je u istom mjesecu registrovano kao novoprijavljene nezaposlene osobe, a 9.785 nezaposlenih osoba je brisano iz evidencije.

Od ukupnog broja nezaposlenih osoba u istom mjesecu, registrovan je najveći broj osoba koje prvi put traže zaposlenje sa KV spremom 103.545 ili 31,42%, i sa NKV spremom 93.854 ili 28,48%.

U odnosu na ukupan broj nezaposlenih osoba u julu 2020. godine, najveći broj registrovanih osoba koje prvi put traže zaposlenje sa NKV spremom 38.485 ili 11,68%.

U istom mjesecu registrovan je veliki broj novoprijavljenih nezaposlenih osoba sa srednjom stručnom spremom 4.811 ili 1,46%. Također, najveći broj nezaposleni brisanih sa evidencije sa je evidentiran sa srednjom stručnom spremom 3.539 ili 1,07%.

Kvalifikaciona struktura nezaposlenih u julu 2020. godine bila je sljedeća:

NKV –93.854 ili 28,48%; PKV – 5.116 ili 1,55%; NSS –427 ili 0,13%; KV – 103.545 ili 31,42%; VKV –1.037 ili 0,31%; SSS –92.995 ili 28,22%; VŠS –6.064 ili 1,84% i VSS – 26.543 ili 8,05%.

Od ukupnog broja nezaposlenih osoba u julu 2020. godine registrovano je 230.184 ili 69,84% stručnih osoba i 99.397 ili 30,16% nestručnih osoba.

U odnosu na ukupan broj nezaposlenih, registrovan je najveći broj nezaposlenih osoba u životnoj dobi od 20 do 24 godine 38.823 osobe, od čega su 21.122 nezaposlene žene.

U istom mjesecu evidentirane su 84.782 (25,72%) nezaposlene mlade osobe u životnoj dobi od 15 do 29 godina, od čega je evidentirano 47.807 ili 14,51% žena.

Također, treba istaći, da je prema evidencijama, u istom mjesecu registrovan najveći broj nezaposlenih osoba sa srednjom stručnom spremom u životnoj dobi od 20 do 24 godine (19.558), od tog broja bilo je registrovano 11.179 žena.

Prema evidencijama nezaposlenih krajem jula 2020. godine registrovan je najveći broj nezaposlenih osoba u Tuzlanskom kantonu 79.515 ili 24,13%, i u Kantonu Sarajevo 63.629 ili 19,31% u odnosu na ukupan broj nezaposlenih u istom mjesecu u Federaciji BiH.

U periodu od januara do jula 2020. godine u Federaciji BiH bilo je registrovano 87.573 novoprijavljenih osoba, od čega je bilo 45.113 žena, 65.856 osoba je brisano sa evidencije, od toga 57.884 žene. U istom periodu je 60.165 osoba prijavljeno na evidenciju po prestanku radnog odnosa, od čega je bilo 30.909 žena. Od tog broja, 735 osoba je ostalo bez posla usljed stečaja, likvidacije, restrukturiranja i privatizacije (319 žena); 22.906 osoba je proglašeno kao tehnološki ili organizacioni višak (12.225 žena) i za 36.524 osobe je prestao ugovor na određeno vrijeme, sporazumni raskid ugovora,

povreda radne obaveze i sl. (18.365 žena). Istovremeno 49.909 osoba je zaposleno sa evidencije (24.970 žena). Napominjemo, da je julu 2020. godine 7.940 osoba zaposleno sa evidencije nezaposlenih, od čega je bilo zaposleno 3.657 žena. U istom mjesecu najveći broj zaposlenih sa evidencije je registrovan sa srednjom stručnom spremom (3.097) i sa KV spremom (2.709).

U julu 2020. godine u Federaciji BiH je ukupno bilo oglašeno 1.490 radnih mjesta na osnovu zahtjeva za posredovanjem ili oglašavanja putem kantonalnih službi za zapošljavanje (najveći broj radnih mjesta oglašavan je u Kantonu Sarajevo – 612).

Istovremeno je 1.712 osoba, od čega 688 žena je upućeno poslodavcima na osnovu zahtjeva za posredovanjem, objavljenih oglasa putem službi ili oglasa iz drugih izvora, dok je za 907 osoba (364 žene) uspješno realizovano posredovanje na osnovu zahtjeva za posredovanjem, objavljenih oglasa putem službi ili oglasa iz drugih izvora.

Tabela 2. Pregled nezaposlenih osoba po kantonima

juni-juli 2020. godine

Kantoni	Ukupno		Index VII / VI 2020.	Žene		Index VII /VI 2020.
	VI 2020.	VII 2020.		VI 2020.	VII 2020.	
Ukupno Federacija BiH	325.540	329.581	101,24	188.945	191.736	101,48
Unsko-sanski	35.217	35.531	100,89	19.576	19.800	101,14
Posavski	4.289	4.348	101,38	2.107	2.151	102,09
Tuzlanski	78.257	79.515	101,61	47.917	48.646	101,52
Zeničko-dobojski	57.740	58.099	100,62	33.589	33.967	101,13
Bosansko-podrinjski	3.421	3.463	101,23	1.963	1.982	100,97
Srednjobosanski	34.428	34.888	101,34	18.037	18.326	101,60
Hercegovačko-neretvanski	31.870	32.402	101,67	17.217	17.643	102,47
Zapadnohercegovački	10.805	11.174	103,42	6.035	6.309	104,54
Kanton Sarajevo	63.058	63.629	100,91	39.061	39.412	100,90
Kanton 10	6.455	6.532	101,19	3.443	3.500	101,66

Prema podacima iz tabele 2., u julu u odnosu na junu 2020. godine u svim kantonu je evidentirano povećanje broja nezaposlenih osoba za 1,24%. Najveće povećanje broja nezaposlenih osoba je evidentirano u Zapadnohercegovačkom kantonu (3,42%). U ovom kantonu, također, evidentirana najveća stopa povećanje nezaposlenih žena (4,54%).

U Tuzlanskom kantonu u julu 2020. godine registrovan je najveći broj nezaposlenih osoba (79.515), od čega je bilo evidentirano 48.646 žena. Prema evidencijama, u tom kantonu evidentiran je najveći broj nezaposlenih u životnoj dobi od 20 do 24 godine (9.268), od čega je bilo evidentirano 5.525 žena. U Kantonu Sarajevo registrovano je 63.629 nezaposlenih osoba, od čega je evidentiran najveći broj nezaposlenih osoba u životnoj dobi od 35 do 39 godina (7.908), od čega 5.046 žena.

Materijalna i socijalna sigurnost nezaposlenih osoba

(juni-juli 2020. godina)

U Federaciji BiH u toku jula 2020. godine, novčanu naknadu za slučaj nezaposlenosti koristile su **16.044** nezaposlene osobe ili **4,87%** u odnosu na ukupan broj nezaposlenih, od čega je istu koristilo 7.457 žena ili 2,26%.

U odnosu na juni (16.044), broj korisnika novčane naknade u julu 2020. godine smanjio se za 2.468 osoba ili 13,33%. Najveći procenat povećanja broja korisnika ovog prava registrovan je u Zapadnohercegovačkom kantonu (27,69%).

U julu 2020. godine u Zeničko-dobojskom kantonu je registrovan najveći broj korisnika novčane naknade (3.536).

U istom mjesecu, registrovano je **226.790** korisnika zdravstvenog osiguranja ili **68,81%** u odnosu na ukupan broj nezaposlenih. U odnosu na juni 2020. godine, broj korisnika ovog prava u julu iste godine se povećao za 2.462 osobe ili 0,75%.

Od ukupnog broja korisnika zdravstvenog osiguranja, u istom mjesecu registrovano je 126.736 žena korisnica ovog prava. Najveći broj korisnika zdravstvenog osiguranja registrovan je u Kantonu Sarajevo 49.454.

U toku jula 2020. godine u Federaciji BiH registrovano je 329 nezaposlenih osoba, koje je koristila pravo na penzijsko i invalidsko osiguranje. Treba istaći, da je broj korisnika ovog prava u julu u odnosu na juni iste godine povećan za 4 osobe. Najveći broj korisnika ovog prava registrovan je u Kantonu Sarajevo 132.

Također, do kraja jula 2020. godine u Federaciji BiH izdato je 130 radnih dozvola stranim državljanima. Od ukupnog broja izdatih radnih dozvola najveći broj registrovan je u Kantonu Sarajevo (93). U julu u odnosu na juni 2020. godine, u Federaciji BiH izdato je manje radnih dozvola stranim državljanima, odnosno manje za 35 radnih dozvola.

Posredovanje u zapošljavanju

U toku jula 2020. godine u Federaciji BiH zaposlena je posredstvom službi za zapošljavanje 1.471 osoba, od čega je bilo zaposleno 1.098 žena. U odnosu na juni iste godine broj zaposlenih posredstvom službi za zapošljavanje se smanjio za 600 osoba.

Od ukupnog broja zaposlenih posredstvom službi za zapošljavanje u julu 2020. godine, 270 osoba je zaposleno na neodređeno vrijeme i 2.201 osoba na određeno vrijeme.

U istom mjesecu 7.940 osoba je ukupno zaposleno sa evidencije, što je u odnosu na prethodni mjesec manje za 2.868 osoba ili 26,54%. 9.785 osoba je brisano sa evidencije, i manje je u odnosu na juni iste godine za 2.467 osoba ili 20,14%. U julu u odnosu na juni 2020. godine povećan je broj prijavljenih na evidenciju za 1.850 osoba ili 15,44%. Od tog broja, na evidenciju su prijavljene 6.902 osobe zbog prekida radnog odnosa, što je u odnosu na prethodni mjesec više za 946 osoba ili 15,88%. Također, važno je istaći da je u julu 2020. godine registrovano od ukupne registrovane nezaposlenosti 222.889 osoba iz radnog odnosa, što je u odnosu na prethodni mjesec više za 1.222 osobe ili 0,55%.

Od ukupnog broja nezaposlenih osoba u julu 2020. godine registrovano je 40.957 demobilisanih vojnih obveznika, 4.268 članova poginulih boraca-šehida, 3.423 ratna vojna invalida i 4.207 ostalih invalidnih osoba.

Zaposleni u Federaciji BiH

(maj-juni 2020. godina)

Krajem juna 2020. godine u Federaciji BiH registrovano je ukupno **518.105** zaposlenih osoba, što je u odnosu na maj iste godine, kada je bilo registrovano **512.627** zaposlenih osoba, više za 5.478 osoba ili 1,07%, a u odnosu na prosječan broj zaposlenih u 2019. godini (531.483) manje za 13.378 osoba ili 2,52%.

U odnosu na ukupan broj zaposlenih po područjima djelatnosti u toku juna 2020. godine evidentiran je najveći broj zaposlenih u prerađivačkoj industriji – 100.366, u trgovini na veliko i malo – 94.859 i u javnoj upravi i odbrani 48.283. U junu u odnosu na maj 2020. godine, u većini područja djelatnosti je evidentirano povećanje broja zaposlenih osoba za 1,10%. U istom mjesecu, evidentiran je najmanji broj zaposlenih osoba u djelatnosti poslovanja nekretninama – 3.049. U junu u odnosu na maj 2020. godine broj zaposlenih u ovoj djelatnosti se povećao za 7 osoba.

Izvor: *Federalni zavod za zapošljavanje – Statistički pregled – jul/srpanj 2020. godine,*
(web : www.fzzz.ba)

P L A Ć E
juni 2020. godine

Tabela 1. Kretanje prosječnih plaća u Federaciji BiH

	Neto plaća u KM	Bruto plaća u KM
Θ 2010.	804	1.223
Θ 2011.	819	1.248
Θ 2012.	830	1.266
Θ 2013.	835	1.275
Θ 2014.	833	1.272
Θ 2015.	830	1.269
Θ 2016.	839	1.283
Θ 2017.	860	1.318
Θ 2018.	889	1.365
Θ 2019.	928	1.427
I 2020.	958	1.477
II 2020.	934	1.436
III 2020.	947	1.457
IV 2020.	940	1.446
V 2020.	935	1.438
VI 2020.	953	1.469

Prema podacima iz Tabele 1. koja se odnosi na kretanje prosječnih neto i bruto plaća u Federaciji BiH za period 2010.- juni 2020. godina, evidentan je trend povećanja neto i bruto plaća. Također, prema prikazanim podacima u tabeli, može se konstatovati da je u posljednje četiri godine prosječna neto i bruto plaća bilježila konstantan rast.

Međutim, u prvih šest mjeseci 2020. godine došlo je do određenih promjena kada je u pitanju iznosi isplaćenih neto i bruto plaće u Federaciji BiH. U januar 2020. godine isplaćena je neto plaća u iznosu od 958,00 KM i bila je veća u odnosu na prosječnu neto plaću isplaćenu u 2019. godini za 30,00 KM, kao i prosječna bruto plaća isplaćena u januaru koja je bila veća od prosječne bruto plaće isplaćene u 2019. godini za 50,00 KM.

U februaru u odnosu na januar 2020. godine zabilježeno je smanjenje prosječne neto plaće za 24,00 KM i smanjenje bruto plaće za 41,00 KM. Međutim, u toku marta 2020. godine došlo je do povećanja neto i bruto plaće. Naime, prosječna neto plaća isplaćena u ovom mjesecu je iznosila 947,00 KM i bila je u odnosu na prethodni mjesec veća za

13,00 KM. Također, prosječna bruto plaća u martu 2020. godine isplaćena je u iznosu od 1.457,00 KM i bila je u odnosu na prethodni mjesec veća za 21,00 KM.

U aprilu 2020. godine u Federaciji BiH prosječna neto plaća iznosila je 940,00 KM i bila je manja u odnosu na mart iste godine za 7,00 KM. U istom mjesecu prosječna bruto plaća je iznosila 1.446,00 KM i bila je manja u odnosu na prethodni mjesec za 11,00 KM.

Krajem maja 2020. godine došlo je do smanjenja prosječne neto i bruto plaće, ali je u junu iste godine evidentirana prosječna neto plaća koja je iznosila 953,00 KM, koja je bila veća u odnosu na prethodna četiri mjeseca. Naime, prosječna neto plaća u junu 2020. godine je bila veća u odnosu na istu isplaćenu u maju za 18,00 KM. U istom mjesecu prosječna bruto plaća isplaćena je u iznosu od 1.469,00 KM, i bila je veća u odnosu na istu isplaćenu u prethodnom mjesecu za 31,00 KM.

Tabela 2. Pregled isplaćenih prosječnih mjesečnih neto i bruto plaća po područjima i oblastima djelatnosti (maj-juni 2020. godine)
u KM

Područja i oblasti	Neto plaća			Bruto plaća		
	Θ 2019.	V 2020.	VI 2020.	Θ 2019.	V 2020.	VI 2020.
UKUPNO U FBiH	928	935	953	1.427	1.438	1.469
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	899	872	912	1.369	1.324	1.389
B Vađenje ruda i kamena	1.015	1.064	1.068	1.561	1.646	1.635
C Prerađivačka industrija	677	668	679	1.022	1.003	1.025
D Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	1.691	1.667	1.694	2.642	2.603	2.645
E Snabdijevanje vodom; uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije okoliša	917	921	930	1.400	1.407	1.420
F Građevinarstvo	630	633	639	951	955	967

G Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	694	690	716	1.054	1.050	1.090
H Prijevoz i skladištenje	894	843	882	1.369	1.285	1.348
I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	545	477	506	824	719	762
J Informacije i komunikacije	1.363	1.353	1.405	2.131	2.115	2.209
K Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	1.652	1.610	1.666	2.593	2.527	2.617
L Poslovanje nekretninama	839	747	753	1.293	1.148	1.155
M Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	1.075	1.020	1.043	1.675	1.583	1.622
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	613	620	621	934	949	948
O Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	1.323	1.350	1.343	2.054	2.098	2.088
P Obrazovanje	954	965	989	1.475	1.493	1.530
Q Djelatnost zdravstvene i socijalne zaštite	1.284	1.298	1.332	1.998	2.025	2.082
R Umjetnost, zabava i rekreacija	732	664	701	1.123	1.019	1.073
S Ostale uslužne djelatnosti	1.064	1.044	1.081	1.648	1.606	1.664

Prema podacima iz tabele 2. u kojoj je prikazan pregled isplaćenih prosječnih neto i bruto plaća u Federaciji BiH za period maj-juni 2020. godine, može se konstatovati da je u Federaciji BiH u junu u odnosu na maj 2020. godine u svim područja djelatnosti evidentirano smanjenje prosječne neto i bruto plaće, osim u javnoj upravi i odbrani, gdje je registrovano smanjenje neto plaće za 7,00 KM, i bruto plaće za 10,00 KM.

U junu 2020. godine isplaćena je najveća prosječna neto i bruto plaća u djelatnosti proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija (neto plaća - 1.694,00 KM i bruto plaća - 2.645,00 KM).

U istom mjesecu registrovana je najmanja prosječno isplaćena neto i bruto plaća u djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo), (neto plaća - 506,00 KM i bruto plaća - 762,00 KM).

Tabela 3. Pregled neto i bruto plaća po kantonima

(maj-juni 2020. godine)

u KM

K A N T O N	Neto plaća		Bruto plaća	
	V 2020.	VI 2020.	V 2020.	VI 2020.
Federacija BiH	935	953	1.438	1.469
Unsko-sanski kanton	891	898	1.368	1.380
Posavski kanton	840	846	1.287	1.296
Tuzlanski kanton	849	868	1.298	1.328
Zeničko-dobojski kanton	807	815	1.231	1.244
Bosansko-podrinjski kanton	850	857	1.309	1.319
Srednjobosanski kanton	749	772	1.132	1.172
Hercegovačko-neretvanski kanton	993	1.032	1.529	1.592
Zapadnohercegovački kanton	848	850	1.298	1.315
Kanton Sarajevo	1.149	1.175	1.788	1.829
Kanton 10	922	926	1.412	1.418

Prema podacima prikazanim u tabeli 3., koji se odnose na pregled isplaćenih prosječnih neto i bruto plaća po kantonima za period maj-juni 2020. godine, evidentno je, da je u junu u odnosu na maj 2020. godine, u svim kantona isplaćena veća prosječna neto plaća za 1,9% i veća bruto plaća za 2,2%.

U Kantonu Sarajevo u junu 2020. godine isplaćena je najveća prosječna neto plaća u iznosu od 1.175,00 KM i najveća prosječna bruto plaća u iznosu od 1.829,00 KM. U istom mjesecu u Srednjobosanskom kantonu isplaćena je najniža prosječna neto plaća u iznosu od 772,00 KM i najniža prosječna bruto plaća u iznosu od 1.172,00 KM.

Izvor: Federalni zavod za statistiku – Mjesečni statistički pregled Federacije Bosne i Hercegovine august/kolovoz 2020. godine (www.fzs.ba)